

Nr 11.

Ankom till riksdagens kansli den 31 mars 1936 kl. 3 e. m.

*Andra kammarens femte tillfälliga utskotts utlåtande nr 11
angående en försäkringsorganisation till skydd mot
brandskada å skog och skogsmark.*

I en inom riksdagens andra kammare väckt, till dess *femte* tillfälliga utskott hänvisad motion, nr 507, har herr *Persson* i Undersvik hemställt, att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning om i vad mån staten bör medverka för bildandet av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark i samverkan mellan de enskilda skogsägarna och statens organ för den allmänna skogsvården samt i vad mån en sådan organisation skulle kunna tänkas övertaga en del uppgifter jämväl i förebyggande syfte vad det gäller skogsbrand, en ordnad bevakningstjänst o. s. v., som åligger eller kommer att åläggas det allmänna, och att Kungl. Maj:t måtte vidtaga de åtgärder, som med anledning härav kunna föräntas.

Motionen.

I fråga om motiveringen får utskottet hänvisa till motionen.

Över motionen har utskottet i vederbörlig ordning inhämtat utlåtanden från domänstyrelsen, från försäkringsinspektionen, som i sin tur hört Svenska Försäkringsföreningens Sakkunnigenämnd, och från länsstyrelserna i Gävleborgs och Västerbottens län, vilka i sin tur hört vederbörande läns skogsvårdsstyrelser. Slutligen har utskottet berett Sveriges skogsägareförbund, Centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund samt Riksförbundet Landsbygdens Folk tillfälle inkomma med yttranden. Samtliga inkomna skrivelser återfinnas som bilagor härvid.

Yttranden.

För egen del får utskottet anföra följande:

Utskottet.

Motionen syftar såväl till bildandet genom statens försorg av en helt ny, omfattande försäkringsorganisation som ock till ändrad organisation för handhavandet av vissa förebyggande uppgifter (bevakningstjänst o. s. v.).

Det torde få anses framgå av motionen, ehuru ej tydligt utsagt, att med densamma åsyftas en obligatorisk anslutning till det nya företaget av samtliga skogsägare. Från en dylik anordning hava de därav närmast berörda och till vilkas fördel en sådan skulle hava inrättats, tagit bestämt avstånd. Utskottet kan med hänsyn härtill ej tillstyrka förslaget i denna del. Ej heller anser utskottet det lämpligt att utöka skogsvårdsstyrelsernas arbetsfält med områden, vilka ligga mera fjärran från deras egentliga skogsvårdande uppgift.

Enligt vad av de över motionen avgivna yttrandena framgår synas knappast några utsikter finnas att nedbringa administrationskostnaderna vid en samverkan på sätt i motionen förslagsvis angivits mellan skogsägarna och statens organ för den allmänna skogsvården under de kostnader, som de enskilda försäkringsbolagen själva måste vidkännas. Härvid lär konkurrensen mellan de nu förefintliga enskilda försäkringsanstalterna spela en avgörande roll.

Beträffande det andra syftet, nämligen förebyggande åtgärder mot skogseld framhålles från domänstyrelsen, att den nu gällande lagen den 14 oktober 1914 om förekommande och släckning av skogseld m. m. icke ålägger den enskilde eller kommunen och ännu mindre det allmänna särskilt betungande uppgifter, avseende förekommande och släckning av skogseld. I de utredningar och förslag, som hittills framkommit rörande ändringar i denna lag, synes i stället uppfattningen tendera till ett ytterligare ökande av den enskildes och kommunens skyldigheter i berörda avseende. Så länge frågan om en revision eller helt omarbetande av lagen den 14 oktober 1914 icke blivit slutligt löst, lär enligt domänstyrelsens förmenande det huvudsakliga motivet för nu berörda del av motionen, nämligen i lag stadgade, det allmänna tyngande förpliktelser knappast kunna sägas förefinnas. Till denna domänstyrelsens ståndpunkt ansluter sig utskottet.

Då utskottet finner den nuvarande organisationen på skogsförsäkringsområdet icke giva anledning till befogade anmärkningar och ej blivit övertygat om att ett förverkligande av motionärens uppslag skulle innebära några fördelar — får utskottet — under åberopande i övrigt av innehållet i de över motionen avgivna utlåtandena hemställa,

att ifrågavarande motion, nr 507, icke måtte till någon andra kammarens åtgärd föranleda.

Stockholm den 27 mars 1936.

På utskottets vägnar:

OTTO WALLÉN.

Närvarande: herrar Wallén, Arnemark, Fält, Petersson i Storgården, Englund, Nilsson i Steneberg, Hansson i Rubbestad, Andersson i Tungelsta*, Hansson i Vännäsby*, Back.

---

*) Ej närvarande vid utlåtandets justering.

Bil. A.

Till riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott.

Angående en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark.

Genom jordbruksdepartementets ämbetsskrivelse den 12 innevarande februari har domänstyrelsen anbefallts att senast den 1 april 1936 avgiva yttrande över en inom riksdagens andra kammare väckt motion nr 507, vari herr P. L. Persson i Undersvik på anförda grunder hemställt,

att riksdagen måtte besluta att i skrivelse till Kungl. Maj:t anhålla om utredning om i vad mån staten bör medverka för bildandet av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark i samverkan mellan de enskilda skogsägarna och statens organ för den allmänna skogsvården samt i vad mån en sådan organisation skulle kunna tänkas övertaga en del uppgifter jämväl i förebyggande syfte vad det gäller skogsbrand, en ordnad bevakningstjänst o. s. v., som åligger eller kommer att åläggas det allmänna, och att Kungl. Maj:t måtte vidtaga de åtgärder, som med anledning härav kunna föranledas.

I motionens syfte hava jämväl instämt herrar J. N. Svedberg och And. Hilding.

Till åttlydnad härav får domänstyrelsen anföra följande.

I motionen har framhållits, att det vore ett samhällsintresse av största betydelse att varje skogsägare hade sina skogsmarker och skogar försäkrade mot brandskada. Detta ej minst med hänsyn till de stora statsbidrag, som de enskilda skogsägare erhållit för ökande av avkastningen av deras skogar. För erhållande av dylika försäkringar funnes visserligen för närvarande att tillgå flera bolag, som arbetade i branschen. Mot de i allmänhet fordrade brandförsäkringspremierna hade motionären intet särskilt att anmärka, men hade han funnit att bolagens administrationskostnader uppginge till alltför stor del av premierna. I och för nedbringande av denna utgiftspost och för att icke nödgas anlita försäkringsbolagen, hade motionären framkastat förslaget om bildandet av en försäkringsorganisation i samverkan mellan de enskilda skogsägarna och statens organ för den allmänna skogsvården.

Huru denna försäkringsorganisation skulle arbeta och i vad mån kapital skulle tillskjutas enbart från enskilda eller såväl ifrån dessa som från staten, har motionären icke närmare utrett. Enligt styrelsens uppfattning läser det knappast vara möjligt att nedbringa administrationskostnaderna vid en på dylikt sätt anordnad samverkan mellan enskilda och statstjänstemän under de kostnader, som försäkringsbolagen för närvarande få vidkännas. Helt visst skapas emellertid de största förutsättningarna för en begränsning av dessa kostnader till lägsta möjliga belopp genom den konkurrens, som åstadkommes emellan bolag, som arbeta inom samma område.

Domänstyrelsen, som knappast kan finna motionen i nu berörda del tillräckligt motiverad, vill emellertid icke helt motsätta sig begärd utredning.

I motionen har vidare begärts utredning, i vad mån en här förut skisserad försäkringsorganisation skulle kunna tänkas övertaga en del uppgifter jämväl i förebyggande syfte vad det gäller skogsbrand, en ordnad bevakningstjänst o. s. v., som ålâge eller komme att åläggas det allmänna.

Beträffande motionen i denna del får styrelsen erinra dels att den nu gällande lagen den 14 oktober 1914 om förekommande och släckning av skogseld m. m. icke åligger den enskilde eller kommunen och ännu mindre det allmänna särskilt betungande uppgifter, avseende förekommande och släck-

ning av skogseld. I de utredningar och förslag, som hittills framkommit rörande ändringar i nyssberörda lag, synes i stället uppfattningen tendera till ett ytterligare ökande av den enskildes och kommunens skyldigheter i berörda avseende. Så länge frågan om en revision eller helt omarbetande av nyssberörda lag den 14 oktober 1914 icke blivit slutligt löst, lär en enligt domänstyrelsens förmenande det huvudsakliga motivet för nu berörda del av motionen, nämligen i lag stadgade, det allmänna tyngande förpliktelser, knappast kunna sägas förefinnas.

Av denna anledning anser sig domänstyrelsen icke kunna tillstyrka motionen i nu senast berörda del.

Stockholm den 17 februari 1936.

G. Kuylenstjerna.

Martin Rasch.

Bil. B.

Till riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott.

I skrivelse den 12 sistlidne februari har Kungl. Maj:t anbefallt försäkringsinspektionen att avgiva och till utskottet senast den 1 nästkommande april överlämna yttrande över en inom riksdagen väckt, till utskottet hänvisad motion II: 507 angående bildande genom statens medverkan av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark.

Med anledning härav får försäkringsinspektionen, som berett Svenska Försäkringsföreningens Sakkunnigenämnd tillfälle att yttra sig i ärendet, anföra, att försäkringsinspektionen anser sig sakna anledning att utöver vad nämnden i bifogade skrivelse anfört göra något uttalande i ämnet.

I handläggningen av förevarande ärende hava deltagit — förut undertecknade — ledamöterna Hasselrot och v. Krusenstjerna samt byråchefen Jansson.

Stockholm den 21 mars 1936.

O. A. Åkesson.

Ragnar Wollert.

Till Kungl. Försäkringsinspektionen.

Sedan Svenska Försäkringsföreningens Sakkunnigenämnd beretts tillfälle att till Kungl. Försäkringsinspektionen inkomma med yttrande över en inom riksdagen väckt motion angående bildande genom statens medverkan av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark, får sakkunnigenämnden härmed anföra följande.

Motionärens utgångspunkter och yrkande.

För att bättre tillgodose statens och skogsägarnas intressen har i motionen föreslagits en utredning om och i vad mån staten bör medverka för bildandet

av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogs-
mark i samverkan mellan enskilda skogsägare och skogsvårdsstyrelserna.
Som ett väsentligt skäl härför har anförts, att den skogsförsäkring, som be-
drives av privata bolag, till synes arbetar med för höga kostnader samt är
ur samhällets synpunkt mindre rationellt och ändamålsenligt ordnad, var-
jämte gjorts gällande, att försäkringstagarna med nuvarande ordning sakna
garantier för att premierna komma att sänkas, i den mån skadefrekvensen
kommer att sjunka.

Då motionären sålunda synes anse, att den privata försäkringsverksam-
heten på detta område icke på ett tillfredsställande sätt tillvaratagit allmänna
intressen, torde det till en början vara på sin plats att i korthet redogöra för
den privata skogsbrandförsäkringens uppkomst och utveckling här i landet.

Skogsbrandförsäkringens historik.

Redan tidigt uppstod bland skogsägarna själva tanken att genom inbördes
samverkan försäkra sig mot förluster på grund av skogsbrand, men trots
upprepade försök befanns denna väg icke framkomlig.

Sålunda planerade dåvarande direktören för Kungl. Skogsinstitutet redan
1878 ett företag kallat »Allmänna Svenska Skogsbrandsförsäkringsbolaget».
På grund av för obetydlig anslutning kom detta aldrig till stånd.

1911 försökte »Svenska ömsesidiga skogsförsäkringsbolaget Skogseld» lösa
skogsförsäkringsproblemet. Bolaget förutsatte för sin verksamhet, att
minst 500 försäkringstagare skulle ansluta sig med ett minimiförsäkrings-
belopp å 50 miljoner kronor. Premien skulle bli 1 % och försäkringsta-
garna skulle kunna försäkra högst $\frac{3}{4}$ av skogens värde. Det bestämda mini-
mibeståndet kunde icke uppnås.

1914 beviljades koncession åt »Svenska skogsbrandförsäkringsbolaget —
ömsesidigt». Bolaget skulle dock icke anses bildat, förrän 300 försäkringar
tecknats för minst 25 miljoner kronor försäkringsbestånd. Minimiförsäk-
ringssumman kunde icke uppnås.

1922 sökte man vid ett möte med skogsmän från olika delar av riket bilda
»Sveriges skogägares skogsförsäkring med underorganisationer». Härav blev
intet.

Vid sidan av dessa senare försök gjordes emellertid från de svenska brand-
försäkringsbolagens sida ansträngningar att lösa denna uppgift och med sin
erfarenhet och sina resurser har detta jämväl lyckats dem.

Under 1900-talets andra decennium prövade sig brandbolagen fram för att
vinna erfarenhet om möjligheten att efter hållbara riktlinjer försäkra icke
blott, såsom förut skett, den avverkningsmogna grovskogen utan även de ut-
vecklingsbara plant- och ungskogarna med hänsyn tagen till deras förvänt-
ningsvärden. År 1919 voro bolagen färdiga att i samråd med professorn vid
skogshögskolan, T. Jonson, utarbete generella bestämmelser för skogsbrand-
försäkring i dess nuvarande form. Av flera skäl tvekade de emellertid allt-
jämt att i högre grad engagera sig för detta slag av försäkring. Riskmomen-
ten voro stora och ganska okända. Visserligen funnos vissa statistiska upp-
gifter att bygga på, men även om dessa sade något om förhållandena i landet
i dess helhet, kunde ett bolag därav icke draga några säkra slutsatser rö-
rande sitt blivande försäkringsbestånd. En uppenbar fara för skogsbränder
av konflagrationsnatur vore att räkna med, då torra somrar inträffade. Här-
till kom det mycket tungt vägande skälet, att kostnaderna under tiden för
rörelsens uppbyggande av nedan nämnda orsaker ofrånkomligt måste bli
så betungande, att en betydande risk även med hänsyn härtill föreläge för att
affären kunde bli förlustbringande. Det gällde ett område, där samtliga tidi-

gare försök misslyckats; försäkringstanken hade här ännu icke slagit rot, varför en omfattande upplysningsverksamhet vore nödvändig; på grund av landets geografiska utbredning och en betydande del av klienteletts bosättning på långt avstånd från städer och andra lättåneliga samhällen var det ofta omöjligt att genom ett och samma ombud på kort tid och utan långa resor nå en större mängd försäkringstagare. De skildrade förhållandena gjorde att ännu fem år efter det grunder för skogsbrandförsäkringen utarbetats, endast två bolag hade börjat bedriva försäkringsformen i fråga. 1924 beslöt ett tredje bolag att upptaga denna försäkringsgren och att taga de med affären förbundna riskerna. Senare har branschen också upptagits av ett fjärde bolag och i mindre omfattning av ytterligare några bolag.

I anslutning till vad ovan anförts är det förklarligt, om bolagen i början av sin verksamhet vände sig till sådana eventuella försäkringstagare, som voro lätta att nå och vilkas skogskomplex voro av sådan storleksordning, att premiebeloppet blev jämförelsevis stort och kostnaderna för att få försäkringarna till stånd ej alltför betungande. Alltefter det erfarenheten växte ha bolagen vid planläggningen av sina årskampanjer inriktat sig på att vidga cirkeln för sitt arbete och att tränga ned i allt djupare skikt av skogsägare, så att personlig kontakt under anskaffningssäsongen kunde nås även med mer avlägset boende mindre skogsägare. Som exempel på hur utvecklingen gått kan anföras, att enligt uppgift från det största skogsbrandförsäkringsbolaget dess medelpremie, som per under året anskaffad försäkring år 1925 var kr. 86:—, sedan dess undan för undan sänkts och år 1935 utgjorde endast kr. 7:50, d. v. s. mindre än en tiondedel av den förenämnda. För att ytterligare belysa förhållandena må nämnas, att ifrågavarande bolag med den medelpremie per försäkring som gällde år 1925 då hade behövt anskaffa c:a 1,050 försäkringar för att nå en premiesumma för nyanskaffade försäkringar å kr. 90,000. År 1935 nåddes just denna premiesumma, kr. 90,000, men på grund av att medelpremien fallit så starkt, behövde därför sistnämnda år nytecknas ej mindre än 12,000 försäkringar.

Den totala försäkringssumman för skogsbrandförsäkrade skogar har oavbrutet stigit. Den snabba utvecklingen framgår av följande siffror.

1920	utgjorde den sammanlagda förs.-summan	kr.	90	mill.,
1925	»	»	»	» 300 »
1930	»	»	»	» 800 »
1935	»	»	»	» 1,300 »

Antalet i kraft varande försäkringar uppgår f. n. till c:a 80,000, och av landets c:a 17 miljoner hektar skog i enskild ägo äro c:a 40 % numera försäkrade.

Samtidigt har priset för skogsbrandförsäkringen sänkts, i det att medelpremien per 1,000 kr. försäkringssumma har fallit från 1.19 % år 1924 till 0.70 % år 1935.

Av den här lämnade redogörelsen torde framgå, att det privata försäkringsväsendet gjort en icke ringa insats, då det gällt att sprida skogsbrandförsäkringens idé, liksom att bolagen ständigt haft för ögonen att förbilliga detta försäkringsskydd. Ett nytt betydande steg har tagits i denna riktning, i det att bolagen från ingången av 1936 i kostnadsbesparande syfte infört allframtidförsäkring av skog. Grundpremien för sådan försäkring med engångspremie är endast 0.5625 %, och tack vare detta initiativ har möjlighet öppnats att erhålla försäkringsskydd mot skogsbrand för en premie, som endast är hälften mot den, som på sin tid beräknades av det förenämnda ömsesidiga bolaget Skogseld.

Förvaltningskostnaderna.

Utbredandet av skogsbrandförsäkring till allt vidare kretsar på sätt ovan skildrats har emellertid påverkat kostnaderna i sådan riktning, att nedbringandet av dessa kommit att ske i saktare tempo än som behövt vara fallet, om bolagen begränsat verksamheten till de mer lätteknade försäkringarna. En betydande del av anskaffningskostnaderna i skogsbrandförsäkring äro nämligen desamma vare sig premien för en försäkring är 100 kronor eller 10 kronor. Det är därför klart, att anskaffningen av ett visst premiebelopp medför större kostnader, om medelpremien per försäkring är liten än om den är stor. Då motionären påtalar de enligt hans uppfattning höga omkostnaderna, må följaktligen erinras om, att dessa måste ses i sammanhang med den ovan skildrade utvecklingen för att kunna förstås. För övrigt ha omkostnaderna undan för undan nedbringats, och en fortsatt kostnadsminskning synes möjlig under de närmaste åren, även om arbetet på skogsbrandförsäkringens vidare utbredning fortsättes.

Ville bolagen avbryta sin nyanskaffningsverksamhet eller i betydande utsträckning inskränka den, skulle de otvivelaktigt kunna beskära sina kostnader högst avsevärt, men de skulle då också med fog kunna klandras för att med undanskjutande av allmänna synpunkter blott följa sitt eget intresse.

Utöver vad som anförts om kostnadernas storlek må här ytterligare en upplysning lämnas, nämligen beträffande motionärens metod att mäta desamma. Ovan har framhållits, att kostnadernas storlek i hög grad är beroende av antalet försäkringar. Motionären har icke beaktat detta förhållande, utan nöjt sig med att anföra vissa kostnadsprocenter i förhållande till premierna: »administrationskostnader uppgå till minst 50 % av premieavgifterna». Försäkringsinspektionen framhöll i sitt yttrande i föl till andra kammarens 4:e tillfälliga utskott över den av herr Hermansson väckta motionen nr 249, att det icke är möjligt »att draga några slutsatser av värde enbart genom en enkel jämförelse mellan förvaltningskostnader och premier». Hur otillförlitliga resultat en sådan schematisk beräkningsmetod kan giva framgår ytterligare av följande. Vissa förvaltningskostnader äro ofrånkomliga för att skogsbrandförsäkring överhuvud skall kunna bedrivas, vare sig detta sker genom staten eller privata bolag, och dessa minimikostnader äro ganska oberoende av premiernas storlek och ändras föga om premiesatserna sjunka. Antag att den av ett bolag begärda premien för en försäkring å 1,000 kronor är kr. 1: 20 och antag vidare, för att endast taga ett exempel, att sådana kostnader för denna försäkring, vilka äro föga rörliga, uppgå till låt säga 40 öre d. v. s. $33\frac{1}{3}$ %. Om nu bolaget för samma försäkring sänker premien till 75 öre och de fasta kostnaderna alltjämt äro 40 öre bli kostnaderna 53 %. Försäkringen har icke desto mindre avsevärt förbilligats för försäkringstagaren. Försäkringsbolaget har icke ökat sina kostnader, men motionärens metod att bedöma dessas storlek ingiver honom felaktigt den föreställningen, att försäkringen onödigt fördyrats.

Utsikterna för ytterligare premiesänkning.

Det har ovan angivits, att omkostnaderna för skogsbrandförsäkring nedbringats, att i anslutning därtill premierna undan för undan sänkts och att en ytterligare kostnadsbesparing ligger inom möjligheternas gräns. Skulle härtill, som motionären håller före, komma en minskning i skadorna, synes det ligga närmare till hands att draga den slutsatsen av den hittillsvarande utvecklingen, att en ytterligare premiesänkning vore att förvänta i framtiden än att, såsom motionären gör, sätta i fråga, huruvida en sådan premiesänkning skall komma till stånd.

Skogsbrandförsäkringen och samhällsintresset.

För att skydda sig själv mot förluster har staten enligt motionären ett omedelbart intresse av skogsbrandförsäkringens utbredande. Motionären åberopar här i första hand »de direkta kostnader, som staten enligt gällande skogsvårdslagstiftning förorsakas av skogsbrand», samt hänvisar även till »att staten genom sin allmänna skogsvårdande verksamhet har så väldiga kapital placerade i de enskilda skogarna».

Staten har därjämte även ett medelbart intresse av att skogsägarna skydda sig själva mot förluster genom att försäkra sin skog mot brandskador; verkningarna av dessa drabba ytterst samhället i sin helhet.

Det måste därför enligt motionärens mening vara ett såväl direkt som indirekt samhällsintresse av största betydelse, »att varje skogsägare har sina skogar och skogsmarker försäkrade».

Med hänsyn till den nästan avgörande vikt motionären tillmätt samhällsintresset, då det gäller att på detta område genomföra försäkringsskyddet, vill Sakkunnigenämnden försöka att något mera ingående belysa storleken av detta samhällsintresse.

Rörande de direkta kostnader staten förorsakas med anledning av den av motionären åberopade § 10 i skogsvårdslagen ha under hand uppgifter insamlats från 15 län i landets alla delar. De kostnader för kulturåtgärder efter brand, som skogsvårdsstyrelserna med anledning av denna § ansett sig böra bestrida för enskilda, ha i medeltal per år och län betytt en utgift för staten av några 10-tal kronor under de 12 år den nuvarande skogsvårdslagen varit gällande.

Enligt motionärens sätt att se skulle staten hava kapital »placerade i de enskilda skogarna genom sin allmänna skogsvårdande verksamhet». Denna statens verksamhet har emellertid icke varit förbunden med några som helst lånevillkor, varför staten på grund av sina skogsvårdsfrämjande åtgärder icke har någon fordran att bevaka. Det är sålunda uteslutande de enskilda skogsägarna, icke staten, som ha det direkta ekonomiska intresset av att ifrågavarande kapital skyddas genom försäkring. F. ö. äro dessa kapital visserligen i och för sig betydande, men utgöra endast en ringa bråkdel av de enskilda skogarnas totala värde.

Det torde härmed vara ådagalagt, att motionärens skäl för nödvändigheten av statsmakternas medverkan till skogsbrandförsäkringens ordnande icke äro övertygande, i den mån statens omedelbara intresse åberopas.

Givetvis är det riktigt, att samhället har ett högst betydande medelbart intresse av att skogsbrandskyddet utbredes och att det i sista hand är samhället som blir lidande om den enskilde drabbas av ruinerande förluster till följd av en olycka, mot vilken han ej skyddat sig genom försäkring. På samma sätt som det är av vikt för staten att annan brandförsäkring kan erhållas, är det ett medelbart samhällsintresse, att den enskilde skogsägaren skyddar sig genom skogsbrandförsäkring.

Det kan emellertid starkt ifrågasättas, huruvida detta intresse kan anses motivera en tvångsförsäkring, vartill motionärens tankegång följdriktigt genomförd leder. Huruvida ägarna av bonde-, holsags- och andra enskilda skogar skulle bli mer tillfredsställda med tvångsförsäkring än med den nuvarande frivilliga försäkringen kan lämnas därhän. Skogsvårdsstyrelserna för sin del ha uttalat sig i denna fråga så sent som 1933, då centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund, efter att ha inhämtat yttrande från samtliga skogsvårdsstyrelser i riket, avstyrkte ett förslag om obligatorisk statlig skogsbrandförsäkring. Förslaget ledde ej heller till någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Av vad ovan anförts torde framgå, att samhällets intresse är fullt betjänat med att skogsbrandförsäkring även fortsättningsvis förblir frivillig. Vad det

allmännas intresse kräver är, att tillfälle till skogsbrandförsäkring, anpassad efter olika behov och på skäligen villkor står landets skogsägare till förfogande. Den frågan ställer sig därför, huruvida den av motionären skisserade, under statens medverkan tillkomna nya försäkringsorganisationen kan förväntas arbeta effektivare och billigare än de privata försäkringsbolagen. Motionären har sett en organisatorisk fördel däri, att skogsvårdsstyrelserna genom sina befattningshavare samarbeta med och engagera sig i den tilltänkta försäkringsorganisationen. I vad mån anskaffningskostnaderna för försäkringen på detta sätt kunna bli billigare har motionären icke visat, och han har än mindre gjort troligt, att en effektivisering av anskaffningsarbetet är att förvänta, därest hela anskaffningsarbetet skall ske genom nämnda befattningshavare. Ej heller lär alltför stort avseende böra fästas vid den omständigheten, att styrelsernas tjänstemän redan nu i viss utsträckning taga befattning med brandskadorna, företrädesvis genom registrering av skogsbränderna, inspektion av brandfälten och uppskattning av skadorna. Detta arbete är väsentligen av statistisk natur och självfallet av en helt annan art än de värderingar, vilka ligga till grund för utbetalande av brandskadeersättning och som uppenbarligen ställa alldes särskilda krav på noggrannhet och skyndsamhet. Ej sällan inträffar också, att styrelsernas tjänstemän från bolagen erhålla underhandsuppgifter om skadorna, varigenom redan nu ett dubbelarbete undviks.

Såvitt man kan se, lära sålunda de i motionen ifrågasatta organisatoriska anordningarna icke vara av den art och betydelse, att därigenom någon mera påtaglig reducering skulle kunna ske av de med försäkringen förenade anskaffnings- och administrationskostnaderna, om verksamhetens effektivitet skall bibehållas.

Ordnanande av brandbevakningen.

Beträffande motionärens kritik mot vissa bestämmelser i det nya förslaget till lag om förekommande och släckning av skogseld, avseende ordnandet av brandbevakningen, synes det sakkunnigenämnden riktigare, att kritiken, i den mån den förtjänar beaktande, upptages till prövning i samband med behandlingen av sagda lagförslag. Hur motionären närmare tänkt sig, att en under statens medverkan bildad försäkringsorganisation skulle bliva det naturliga organet för bevakningstjänsten m. m., framgår icke av motionen, men denna synes förutsätta, att försäkringsorganisationen själv genom egna organ skulle åtaga sig bevakningstjänsten. Är denna tolkning riktig, torde man ha anledning att ifrågasätta, huruvida uppgiften att genom försäkring skapa trygghet för de enskilda skogsägarna och ersätta de skador, som kunna vållas av brand, icke i så hög grad skiljer sig från uppgiften att praktiskt handhava bevakningstjänsten i skogarna, att ett sådant sammankopplande långt ifrån att vara naturligt och ändamålsenligt snarare är motsatsen. Skötseln av en försäkringsorganisation kräver i regel kvalifikationer av helt annat slag än skötseln av bevakningstjänsten.

Sammanfattning.

Sammanfattningsvis vill sakkunnigenämnden anföra följande:

- 1) Efter en rad misslyckade försök från skilda håll ha ett antal brandförsäkringsbolag under loppet av de senaste femton åren upptagit skogsbrandförsäkring. Trots att försäkringsgrenen i fråga är så ny, har redan 40 % av landets icke statsägda skogar hunnit försäkras, varvid premiesatserna samtidigt blivit sänkta.
- 2) Motionären har icke framlagt något övertygande skäl för att skogsbrandförsäkringen skulle kunna göras billigare genom den av motionären före-

slagna försäkringsorganisationen, såvida skogsbrandförsäkringen i framtiden liksom hittills skall utbredas i allt vidare kretsar.

- 3) Uppgiften att under försäkringsinspektionens uppsikt bevilja försäkringskydd mot genom skogsbrand uppkommande förluster synes i framtiden liksom hittills lämpligen kunna omhänderhavas av det privata försäkringsväsendet. Sammankopplingen av försäkring och skogsbevakning på sätt motionären tänkt sig förefaller icke att vara någon ändamålsenlig anordning.

Sakkunnigenämnden kan därför icke finna, att motionären framlagt bärande motiv för den av honom föreslagna utredningen.

Å Svenska Försäkringsföreningens vägnar:
Dess Sakkunnigenämnd:

O. Bergholm.

Ordförande.

S. Hammarskiöld.

Sekreterare.

Bil. C.

Till riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott.

I skrivelse av den 12 sistlidne februari har herr statsrådet och chefen för jordbruksdepartementet anbefallt länsstyrelsen att avgiva och till utskottet överlämna yttrande över en inom riksdagen väckt, till utskottet hänvisad motion II: 507 angående bildande genom statens medverkan av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark.

Länsstyrelsen har över motionen hört länets skogsvårdsstyrelse, vilket yttrande överlämnas.

För egen del får länsstyrelsen anföra följande.

Såsom i motionen erinras pågår för närvarande i Gävleborgs län på föranstaltande av skogsvårdsstyrelsen en utredning avsedd att söka klargöra den tänkbara anslutningen till ett länsbolag för skogsbrandförsäkring, de sannolika premierna med hänsyn till erfarenheter om skogsbränder under en lång följd av år samt i förhållande till de av riksbolagen nu tillämpade eller i utsikt ställda, återförsäkringsfrågan och därjämte frågan om förebyggande brandskyddsåtgärder såsom brandtorn och andra bevakningsanordningar m. m. Innan resultatet av denna utredning föreligger och blivit av sakkunniga intresserade närmare dryftad, anser sig länsstyrelsen icke kunna uttala något slutligt omdöme i saken utan måste begränsa sig till några allmänna synpunkter.

Vad först beträffar anslutningen lära nu en stor del (uppemot hälften?) av länets enskilda skogar — statens skogar ha i detta län relativt liten omfattning — vara försäkrade i riksbolagen, varför en ny organisation torde få starta i konkurrens med dessa. I den mån riksbolagens »alltidförsäkring» vinner anklang ökas svårigheterna därvidlag. — Det är samtidigt uppenbart, att en splittring av skogsbrandförsäkringen på många försäkringsgivare medför ökade kostnader för anskaffning, uppbörd och kontroll, därmed också högre premier för skogsägarna.

Premierna ha hos riksbolagen under loppet av de tio första åren enligt uppgift sänkts från cirka 1.2 till cirka 0.75 promille och ytterligare sänkning

torde väl i mån av ökad anslutning kunna påräknas, särskilt vid alltid-försäkring. Enligt preliminära kalkyler antages ett ömsesidigt länsbolag vid stor anslutning kunna erbjuda lägre premier, även om i statistiken medräknas ett katastrofår som 1888. En minskning av administrationskostnader m. m. skulle ett länsbolag tydligen uppnå, om genom erforderlig författningsändring skogsvårdsstyrelsens personal berättigas verka som lokala försäkringsombud, givetvis mot vederbörlig ersättning.

På tal om premierna måste vid jämförelser med våra grannländer bedömningen tydligen ske med försiktighet på grund av den delvis knapphändiga statistiken, olika klimatiska förhållanden, skogarnas utbredning och fördelning, befolkningstäthet, ränteförhållanden m. m. Den norska skogsbrandskadan lär för närvarande i medeltal endast utgöra cirka 40 procent av den svenska, räknat per hektar skogbärande mark.

Återförsäkring torde i varje fall böra ordnas, om länen skola vara enheter. Detta kan möjligen tänkas ske hos riksbolagen eller utländska bolag eller genom samverkan med övriga länsbolag ömsesidigt, vilket förutsätter en någorlunda fullständig anslutning till tanken på länsbolag i rikets skilda delar. Huruvida ett sådant intresse kan påräknas, torde väl genom inkommande yttranden kunna bedömas.

Vad slutligen angår brandbevakningen omnämner motionen, att nu föreliggande förslag till ändrad skogsbrandlag förutsätter ordnande av brandtorn o. d. med telefonförbindelser etc. genom kommunernas försorg. — Här må erinras om den stora betydelse de kommunala brandkårerna efter hand kunna få även för skogsbrandförsvaret. — Givetvis vore det i många fall fördelaktigare om en större enhet, landstingen, skogsvårdsstyrelserna eller eventuellt försäkringsbolag för länen organiserade bevakningen, med utdebitering av kostnaderna under en eller annan form. Redan nu finnes i detta län huvudsakligen på bolagsskogar men till gagn även för grannskogar ett stort antal brandtorn m. m., som i samband med ordnande av en fullständig bevakning torde böra övertagas. — Komma försäkringarna framgent att vara uppdelade på flera försäkringsgivare, så torde landstingen eller skogsvårdsstyrelserna vara lämpligast som huvudmän för bevakningen.

Ur allmän ekonomisk synpunkt äro skogseldarna visserligen av relativt liten betydelse i jämförelse med andra eldsvådor. Länsstyrelsen anser likväl i likhet med motionären synnerligen önskligt, att skogsbrandförsäkring och bevakning i största möjliga omfattning genomföras, ej minst med hänsyn till de mindre skogsägarna. Huruvida i frågans nuvarande läge ömsesidiga länsbolag skulle kunna i framtiden bliva bättre ägnade än riksbolagen att billigt och effektivt betjäna skogsägarna, vid beaktande av ovan anförda och andra synpunkter, torde den inom länet pågående utredningen komma att i allt väsentligt söka belysa.

Redan därav torde kunna framgå, huruvida en länsorganisation, i jämförelse med vad riksbolagen nu och i fortsättningen kunna åstadkomma, kan tänkas erbjuda så stora fördelar ur allmän synpunkt, att staten bör medverka till avbrytande och avvecklande efter hand av riksbolagens verksamhet på området. Därförutan synas nämligen länsbolagen knappast kunna — av skäl som ovan anförts — fylla den tillämnade uppgiften. Föreliggande icke ur allmänna synpunkter klart avgörande skäl för statligt ingripande, så kan tillbörlig hänsyn lättare tagas även till det grundläggande propagandarbete, som riksbolagen utfört under den gångna tioårsperioden och som länsbolagen eventuellt skulle utan ersättning utnyttja.

Gävle slott å landskansliet den 24 mars 1936.

Sven Lübeck.

Axel Jacobson.

Till Riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott.

Genom nådig remiss den 12 februari 1936 har länsstyrelsen anbefallts att till utskottet avgiva yttrande över en i andra kammaren väckt motion nr 507 angående bildande genom statens medverkan av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark.

Till åttlydnad härav får länsstyrelsen, med överlämnande av från länets hushållningssällskaps förvaltningsutskott och skogsvårdsstyrelsen i länet infordrade yttranden, för egen del på de skäl, som angivas i nämnda yttranden, avstyrka bifall till motionen. Umeå i landskansliet den 18 mars 1936.

Gustav Rosén.

Elis Almgren.

Till Länsstyrelsen i Västerbottens län.

Sedan länsstyrelsen i skrivelse den 21 februari 1936 — nr 55—42—1936 — anmodat skogsvårdsstyrelsen att avgiva yttrande över en av herr Persson i Undersvik framförd motion angående bildandet genom statens medverkan av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark, får skogsvårdsstyrelsen anföra följande.

Redan år 1933 hade skogsvårdsstyrelsen tillfälle fatta ståndpunkt i frågan om föreslagen viss statlig skogsbrandförsäkring. I skrivelse den 21 juni 1933 anmodades nämligen skogsvårdsstyrelsen av centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund att avgiva yttrande över en underdånig framställning från O. Andersson, Karlstad, om åtgärder från statens sida för den enskildes skyddande mot brandskada å skog och prod. skogsmark. Med utgångspunkt från de vittomfattande statliga åtgärder och därmed förknippade kapitalinvesteringar, som under de senaste åren vidtagits för den enskilda skogsvårdens höjande, väckte bemälda Andersson förslag om ordnandet av en statlig skogsbrandförsäkring. Andersson förmenade, att genom en dylik försäkring skulle den enskilda skogsägaren för lägre avgifter och på ett bättre sätt skyddas mot förluster genom brandskada å skog, än vad fallet är med de existerande försäkringsmöjligheterna i privata försäkringsbolag. I skrivelse den 12 oktober 1933 avgav skogsvårdsstyrelsen sitt yttrande. Efter närmare motivering sade sig styrelsen icke kunna finna, att en skogsbrandförsäkring i den form, som förslagsställaren uppskisserat, skulle vara till sådant gagn för allmänheten och för de enskilda skogsägarna, att statsmakterna böra ikläda sig de risker och kostnader, som ovillkorligen bleve förbundna med densamma. Styrelsen uttalade vidare sin uppfattning, att med den starka konkurrens om försäkringstagare, som för närvarande är rådande mellan ett flertal välorganiserade och ekonomiskt bärkraftiga försäkringsbolag, vilka upptagit skogsbrandförsäkringen på sitt program, denna fråga skulle finna sin naturliga lösning genom en fortsatt utveckling av den privata försäkringsverksamheten. Ifrågavarande förslag ledde ej heller till någon Kungl. Maj:ts åtgärd.

Den nu av herr Persson avgivna motionen synes syfta till samma mål, som det nyss relaterade förslaget. Motionen är emellertid ej tydligt avfattad, enär det ej klart framgår, om motionären avser en obligatorisk tvångsförsäkring eller ömsesidig statlig försäkringsorganisation under i båda fallen skogsvårds-

styrelsernas medverkan. Huru därmed än förhåller sig, vill styrelsen alljämt hävda sin uppfattning, att det är lyckligast, att den skogliga försäkringsrörelsen får fritt utveckla sig utan inblandning från statsmakternas sida.

Enligt motionärens mening äro åtgärder för skydd mot farorna och verkningarna utav skogsbrand icke bara en trängande angelägenhet för den enskilde skogsägaren utan ett samhällsintresse av den betydelse, att det påkallar statsmakternas medverkan. Samhällsintresset i ifrågavarande fall är enligt skogsvårdsstyrelsens mening i första hand att åstadkomma ett effektivt skogsbrandskydd. Huru enskilda personers förluster vid skogsbrand skola regleras, är däremot ett privatekonomiskt intresse.

Motionärens huvudsakliga motiv för motionen är att staten lämnar stora anslag till dikningar och annan skogskultur och att dessa kapitalinvesteringar kunna bliva till ingen nytta genom skogseldens verkningar. Dylika olägenheter kunna avhjälpas genom vissa skärpta bestämmelser rörande villkoren för statsbidrag till skogsodlingar. Motionären åberopar vidare att staten drabbas av direkta kostnader för kulturåtgärder efter skogsbrand och för inspektion av brandfält. En utredning om dessa kostnader skulle emellertid giva vid handen, att dessa kostnader ej äro av den betydelse, att de kunna motivera åtgärder enligt motionärens förslag.

Under alla förhållanden vill styrelsen bestämt avstyrka, att skogsvårdsstyrelserna eller deras befattningshavare skola åläggas någon som helst befattning med försäkringsrörelsen. Denna rörelse bör ligga helt på sidan om skogsvårdsstyrelsernas arbetsuppgifter. Dessa äro redan så omfattande och krävande, att en ytterligare utökning av desamma i den riktning motionären tänkt sig icke skulle kunna medhinnas utan betydande ökning av administrationskostnaderna. Men ej nog härmed, ett dylikt åläggande skulle helt säkert komma att skadligt inverka på resultatet av styrelsens skogsvårdsbefrämjande verksamhet. Den splittring i verksamheten, som måste föranledas av ett hopkopplande av skogsvårdsstyrelsepersonalens skogsvårdsbefrämjande verksamhet med försäkringsrörelsen, anskaffande av försäkringstagare, reglering av brandskada med ekonomiska uppgörelser m. m., kan nämligen leda till att icke önskvärda intressekonflikter kunna uppstå mellan skogsvårdsstyrelsens personal och skogsägarna, vilka kunna rubba det goda samförståndet mellan parterna. Av åberopade skäl hava de flesta skogsvårdsstyrelser utfärdat förbud för personalen att åtaga sig några som helst uppdrag med skogsbrandförsäkring, en åtgärd, som säkerligen är berättigad och allmänt borde vidtagas.

Under åberopande av vad som sålunda anförts får skogsvårdsstyrelsen för sin del avstyrka bifall till motionen. Remissakten återgår.

Umeå den 14 mars 1936.

På skogsvårdsstyrelsens uppdrag:

Karl Erik Kallin.

Till Länsstyrelsen i Västerbottens län.

I anledning av länsstyrelsens remiss den 18 februari detta år rörande motionen nr 507 angående bildande genom statens medverkan av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark får Västerbottens läns hushållningssällskaps förvaltningsutskott avstyrka motionen enär dels erforderlig skogsbrandförsäkring säkerligen kan åstadkommas på upp-

lysningens och det enskilda initiativets väg, dels det ej bör ankomma på staten eller dess organ att bedriva föreslagen försäkringsverksamhet.

Remissakten återgår härjämte.

Umeå den 12 mars 1936.

Västerbottens läns hushållningssällskap
Dess förvaltningsutskott:

Gustav Rosén.

Adolf Gravström.

Bil. E.

Till riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott.

Genom remiss den 4 febr. 1936 har utskottet berett Sveriges skogsägareförbund tillfälle att avgiva yttrande över herr Perssons i Undersvik motion nr 507 i andra kammaren angående bildande genom statens medverkan av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark. I anledning därav får förbundet värdsamt anföra:

Motionens syften.

I motionen göres gällande, att det svenska skogsbrandförsäkringsväsendet nu icke skulle fungera på ett med hänsyn till det allmännas och skogsägarnas intressen tillfredsställande sätt. Motionären anser därför, att staten bör medverka till skogsbrandförsäkringens organiserande och bedrivande under lämpligare former. Motionen utmynnar i ett yrkande om utredning härom. Emellertid skall berörda utredning icke vara förutsättningslös. Såväl i motionens motivering som i all synnerhet i dess kläm lämnas bestämda direktiv om vad utredningen bör omfatta och syfta till. I klämman säges sålunda bl. a., att det bör utredas, i vad mån staten bör medverka för bildandet av en försäkringsorganisation till skydd mot skogsbrandskada i samverkan mellan de enskilda skogsägarna och statens organ för den allmänna skogsvården. Av detta yrkande framgår, att den ifrågasatta utredningen icke skall avse skogsbrandförsäkringens lämpliga organisation överhuvud taget utan direkt inriktas på hel- eller halvstatliga försäkringsformer.

Det är sålunda synnerligen vittgående syften, som här framlagts. Innan sådana ens preliminärt vinna statsmakternas stöd lärer böra prövas dels i vad mån det nuvarande skogsbrandförsäkringsväsendet fungerar tillfredsställande eller kan göras till föremål för befogad kritik samt dels huruvida förutsättningar kunna finnas för att de av motionären antydda nya formerna för dylik försäkring kunna vara ur allmän eller ur försäkringstagarnas synpunkt mer tillfredsställande. Förbundet skall i det följande söka belysa dessa spörsmål. Givetvis anlägger förbundet därvid i första hand försäkringstagarens synpunkter.

Den nuvarande skogsbrandförsäkringsorganisationen.

Vid bedömandet av lämpligheten av skogsbrandförsäkringens nuvarande organisationsformer lärer man böra ha i minne, att denna försäkringsform såväl beträffande skaderiskerna som i fråga om klientelet företer vissa särdrag, som skilja den från andra slag av brandförsäkring. Sålunda är skaderisken väsentligen knuten till väderleken såväl vad beträffar skadornas frekvens som deras individuella storlek. Under de då och då inträffande utpräglade torrsomrarna, vanligen förenade med hög värme, mångdubblas skaderiskerna. Skador av katastrofnatur inträffa då ej sällan. Denna riskökning under torråren träffar oftast ej blott enstaka orter utan drabbar van-

ligen landet i dess helhet eller i varje fall betydande delar av detta. För förbundet står det klart, att det är ett förstahandsintresse för försäkrings-tagarna, att en försäkringsrörelse, där riskerna äro av denna art, dels utövas av företag av sådan kapitalstyrka, att även katastrofskador icke äventyra försäkringstagarnas rätt, samt dels även bedrivs under sådana former, att försäkringstagarna icke genom solidaritetsplikt riskera att genom uttaxeringar få täcka katastrofskadorna. Försäkringstagarnas första och stora intresse är, att försäkringsgivaren äger sådan styrka, att han utan försäkrings-tagarnas särskilda hjälp kan reglera även de stora skadorna.

Vad därefter beträffar klientelet vid skogsbrandförsäkringens bör erinras, att förståelsen inom detta för skogsbrandförsäkringens idé kanske varit något svår att väcka och sprida även till de minsta försäkringstagarna. Bland de större och medelstora skogsägarna har insikten om skogsbrandförsäkringens betydelse hastigt nog trängt igenom, men de mindre skogsägarna, vilka till antalet utgöra övervägande största delen, ställde sig i början mer avvisande och måste göras till föremål för en metodisk propaganda, vilken varit tidsödande och besvärlig nog, ej minst genom de sökta försäkrings-tagarnas spridda och ofta avlägsna bostadsorter.

Förbundet får härefter med aktgivande på skogsbrandförsäkringens ovan berörda speciella särdrag redogöra för huru försäkringstagarna uppfattat den nu arbetande försäkringsorganisationens lämplighet, och anser sig förbundet då samtidigt böra pröva motionärens kritik mot denna organisation.

Skogsbrandförsäkring meddelas nu i vårt land av fyra företag, nämligen försäkringsaktiebolaget Skandia, Svenska Veritas och Fylgia samt Städernas allmänna brandstodsbolag, det sistnämnda genom dess dotterbolag Skogs-försäkringsbolaget, vilka samtliga tillämpa enhetliga försäkringsformer, premier och skaderegleringsgrunder. Förbundet torde väl icke behöva framhålla, att dessa företag beträffande ekonomisk styrka och solvens befinna sig på det plan, att deras vederhäftighet för åtagen ansvarighet inom skogsbrandsbranschen icke behöver sättas i fråga. Försäkringstagarna känna detta som en stor trygghet. Förbundet anser sig samtidigt böra uttala, att en under statlig medverkan nybildad skogsbrandförsäkringsorganisation med säkerhet icke kan, i varje fall icke under en lång följd av år, påräkna samma förtroende, som de nu på området arbetande företagen genom sin obestridda, starka soliditet äga; detta för såvitt icke den nybildade organisationen tillförsäkrades formlig statsgaranti för åtagna förpliktelser.

Nu torde här möjligen den erinran göras, att denna trygghet för försäkringstagarna i de nu arbetande enskilda företagen får köpas med allt för höga premier samt att en under statsmedverkan tillkommen ny organisation borde kunna erbjuda lägre avgifter men ändock skälig trygghet, eventuellt åstadkommen genom ömsesidighet. Förbundet kommer därmed in på den av motionären framlagda kritiken av det nuvarande skogsbrandförsäkringsväsendet, vilken kritik väl borde utgöra själva grunden för hans yrkanden om skapandet av en ny ordning. Förbundet måste då från början uttala, att denna kritik icke är vederhäftig. Motionärens huvudangreppspunkt är, att de nu arbetande företagens organisation av skogsbrandförsäkringen icke är rationell samt att kostnaderna för försäkringen därför skulle bliva för höga, vilket vore till skada såväl för skogsägarna som för det allmänna. Visserligen har, säger motionären vidare, medelpremien sänkts från 1.19 per tusen år 1924, då verksamheten startades, till 0.75 nu, men han anser även denna sista premiesats vara för hög samt anför som motiv härför, att företagens administrationskostnader nu uppgå till 50 % av sammanlagda premieintäkterna och i varje fall under nuvarande organisationsform icke kunna nedbringas lägre än till 40 % av sagda intäkter. Motionären bygger vi-

dare sin bevisning på, att de fasta administrationskostnaderna skola kunna minskas genom skogsbrandförsäkringens sammankopplande med skogsvårdsstyrelsernas verksamhet, vilket i sin tur borde kunna föranleda en sänkning av premiesatserna. Slutligen anför motionären även, att man har goda skäl att för framtiden räkna med en sjunkande skadefrekvens genom de effektiva förebyggande åtgärder mot skogsbrand, som kunna förväntas bli organiserade genom det allmännas försorg. »Det är emellertid ej alls säkert», yttrar motionären, »att detta kommer att, såsom naturligt vore, föranleda minskade premier för försäkringstagarna hos de enskilda bolagen.»

Samtliga dessa uttalanden tarva gemäle. Först vill förbundet då uttala, att det icke är tillåtligt, att som bevismedel framkasta fullständigt obestyrkta antaganden, att de nu i branschen arbetande företagen icke skulle låta sänkt skadefrekvens och minskade risker föranleda fortsatta sänkningar av premierna. Det tendentiösa i detta uttalande framgår ju redan av det av motionären själv kort förut gjorda påpekandet, att företagen, i den mån rörelsen vunnit i omfattning och stadga, självmant sänkt premierna från 1.19 till 0.75 kr. per tusen.

Denna uppgift om premiesänkningen omfattning är ej heller fullt korrekt. Vid de all-framtidsförsäkringar, som bolagen beslutat införa från 1 jan. 1936, läser grundpremien hava ytterligare väsentligt nedgått. Framhållas bör även, att motionärens här ovan refererade tankegång, att den omständigheten, att företagens fasta omkostnader uppgå till 50 % och ej kunna nedbringas under 40 % av premieintäkten, skulle utgöra ett bevis på olämplig och för dyr organisation samt därav föranledda för höga premier, är direkt felaktig. Sagda förhållande bevisar icke, att de fasta kostnaderna i och för sig äro för höga eller att premierna i anledning därav äro för dyra, utan endast att företagen bemödat sig att nedpressa premierna så mycket som möjligt, varigenom givetvis marginalen mellan premier och omkostnader minskats. Berörda förhållande, som motionären använt som en angreppspunkt mot företagen, kan likaväl utgöra ett bevis för företagens strävan att erbjuda försäkringstagarna billigast möjliga premier.

Beträffande administrationskostnadernas och premiernas absoluta storlek tillåter sig förbundet, i anslutning till vad här tidigare anförts, erinra om, att skogsbrandförsäkringen är en ny försäkringsform, vid vilken ackquisitionen nödvändigtvis måste vara förenad med propaganda. Behovet av sådan propaganda framträder starkare i samma mån som de större skogsägarna redan vunnits för den nya försäkringsformen och ackquisitionen måste riktas mot de många små skogsägarna. Givetvis kräver denna propaganda vissa kostnader. Ävenså läser det ej kunna undgås, att med ett till antalet mycket stort bestånd av var för sig små försäkringstagare, spridda över hela landet, vissa administrationskostnader uppstå för registrering och bokföring, premieuppbörd m. m. Förbundet betvivlar, att ett nystartat statligt företag i berörda hänseenden skall kunna ernå lägre administrations- och anskaffningskostnader än gamla, erfarna företag i försäkringsbranschen, som redan hava en uppbyggd organisation samt för övriga rörelsegrenar besitta nödiga kontorslokaler, kanslipersonal, personal för fondförvaltning, tillgång till juridisk expertis m. m. Det enda sätt, på vilket möjligtvis en nybildad försäkringsorganisation kan ernå lägre organisationskostnader än nu arbetande företag, läser vara, att genom lagstiftningsåtgärd allmänt försäkringstvång införes på enahanda sätt som i fråga om allmänna pensionsförsäkringen och olycksfallsförsäkringen. En dylik obligatorisk försäkring läser emellertid ur kontrollsynpunkt kräva ett bokförande hos försäkringsföretaget av landets alla skogsägare, en anmälningsplikt och ett kontrollerande av alla ägarebyten och lantmåteriförrättningar, avseende delning av jord, vartill skog hö-

rer m. m., vilket allt oundgängligen kommer att medföra så betydande kansli- och bokföringskostnader, att det är synnerligen ovisst, om den bortfallande propaganda- och ackvisionskostnaden kommer att medföra någon reell besparing. Förbundet vill för sin del bestämt uttala, att det anser den obligatoriska försäkringen för skogsbrandskada helt olämplig.

I anslutning till vad ovan anförts får förbundet till sist uttala, att det icke bland sina medlemmar eller eljest på skogsägarehåll förnummit några klagomål över att skogsbrandpremierna skulle vara oskäligt höga. Givetvis skulle en fortsatt premiesänkning mottagas med tillfredsställelse, men därmed är icke sagt, att de nuvarande premierna bland försäkringstagarna anses höga.

Av skäl, som ovan anförts, anser förbundet, att den förebragta kritiken mot den nuvarande skogsbrandförsäkringsorganisationen är obefogad. Därmed sakna jämväl, enligt förbundets mening, yrkandena om åvägbringandet med statlig hjälp av nya former för denna försäkringsverksamhet fog.

Förbundet får härefter övergå till att behandla de av motionären skisserade grunderna för de nya organisationsformerna för skogsbrandförsäkringsväsendet. Motionärens uttalanden äro härutinnan tämligen oklara. Det enda, som med full tydlighet framgår, är att han önskar en hel- eller halvstatlig organisationsform samt att stommen i denna skall utgöras av skogsvårdsstyrelserna i länen. Till detta förslag återkommer han upprepade gånger i motiveringen och bemödar sig på allt sätt att utveckla, att skogsvårdsstyrelserna redan nu hava att taga befattning med vissa spörsmål, som beröra skador av skogsbrand, samt att det därför borde vara naturligt för dem att inlänkas som ett led i skogsbrandförsäkringsväsendet. Däremot har motionären försiktigt nog undvikit att uttala sig om de båda primära spörsmål, som framträda så snart fråga blir om en statlig försäkringsorganisation, nämligen huruvida denna statliga organisation skall förlänas monopol på verksamheten samt huruvida skogsbrandförsäkringen skall bliva obligatorisk eller icke. Man kan icke taga ståndpunkt till motionärens förslag utan att jämväl komma in på dessa båda frågor.

Såsom förbundet här tidigare erinrat, synes motionärens innersta syfte vara, att skogsvårdsstyrelserna skola engageras i den tänkta nya organisationen. Efter att hava omnämnt, att i Gävleborgs län överläggningar hållits på initiativ av skogsvårdsstyrelsen rörande bildandet av en länsskogsbrandförsäkringsförening, uttalar motionären:

»Detta är otvivelaktigt ett steg i rätt riktning. Den fråga, som här emellertid anmäler sig, är denna, om ej det bör ligga i statens intresse att genom skogsvårdsstyrelserna över hela landet taga initiativ till en verksamhet i denna riktning och överväga i vilken utsträckning och på vad sätt staten kan medverka och ställa sina organ för skogsvården till förfogande för en dylik organisation, om ett samarbete i båda parternas gemensamma intresse här kunde äga rum.» — — — »En annan fråga, som bör övervägas, är i vad mån skogsvårdsstyrelserna genom sina befattningshavare kunna samarbeta med försäkringsorganisationen och engagera sig i dess tjänst.» — — — »Som här förut framhållits har skogsvårdsstyrelserna enligt gällande lag skyldighet att övervaka och ingripa mot följderna av skogsbrand, varigenom dess tjänstemän redan i stor utsträckning äro engagerade på detta område. Genom hela sin övriga verksamhet stå de också i ständig och omedelbar kontakt med skogsägarna, varför det förefaller naturligt, att en samverkan med en försäkringsorganisation här i betydande utsträckning skulle kunna äga rum.»

Förbundet måste inlägga en bestämd gensaga mot dessa uttalanden och därpå grundade förslag. Det är visserligen sant, att skogsvårdsstyrelsernas personal skall besiktiga inträffade skogsbrandskador för att kunna lämna föreskrift

Motionärens förslag till skogsbrandförsäkringsväsendets organisation.

om erforderliga skogliga åtgärder för skadornas avhjälpande, varvid jämväl en summarisk uppskattning av skadans penningvärde måste göras i och för fastställande av markägarens reproduktionsförpliktelser. Men dessa arbetsuppgifter äro av rent skogsvårdande art samt anknyta sig helt till skogsvårdsstyrelsernas viktiga huvuduppgift att utöva tillsynen över värden av rikets enskilda skogar. Från denna uppgift är steget mycket långt till handhavandet eller ens medverkandet i en omfattande försäkringsrörelse, må vara att denna har skog till objekt. Skogsvårdsstyrelsernas skogsvårdande uppgifter äro så betydelsefulla och maktpåliggande, att styrelsernas personal icke kan medhinna och icke heller bör få syssla med skogsvärden ovidkommande uppgifter. Brandförsäkringsverksamheten skulle därjämte föranleda mellanhanden av rent ekonomisk art mellan skogsvårdsstyrelserna och deras tjänstemän samt skogsägarna. Detta måste betecknas såsom olämpligt. Skogsvårdsstyrelserna avböja numera av denna anledning allmänt att exempelvis utföra värdering av de stämingsposter, de i tjänsten utsyna åt skogsägarna. Än mer olämpligt måste det vara, att skogsvårdsstyrelserna skola uppgöra och fastställa de skadevärderingar, enligt vilka uppkomna skogsbrandskador skola regleras. Motionärens förslag härom vittnar om att han dåligt förstått vilken ställning, dessa tjänstemän böra intaga.

Förbundet får i anslutning till det ovan sagda på det bestämdaste avstyrka, att skogsvårdsstyrelserna i någon form tagas i anspråk för de syften, motionären föreslår.

Vad slutligen beträffar lämpligheten eller möjligheten att åvägabrunga en hel- eller halvstatlig skogsbrandförsäkringsverksamhet överhuvud taget, får förbundet uttala, att en sådan knappast är tänkbar utan monopolrätt. Monopolrätten blir nödvändig så tillvida, att ett statligt försäkringsföretag, under förutsättning att det skall arbeta under affärsmässiga former, ej kan reda sig i konkurrensen med de nu förefintliga företagen. Till dessa är redan anknuten 40 % av den skogsareal i landet, som kan ifrågakomma till försäkring. Övervägande största delen av denna areal besittes av de jordägare, som äro lättast tillgängliga för en försäkring av denna art, och flertalet av dem torde vara bundna med långa avtal med sina nuvarande försäkringsgivare. Det klientel, som ännu står att vinna, består dels av de största skogsägarna, vilka betrakta sig som självassuradörer och därför ej taga någon försäkring, samt dels av de minsta, vilka ej kunna värvas utan en omfattande propaganda och beträffande, vilka administrationskostnaderna alltid måste bli höga i jämförelse med premieintäkterna. En nu startande statlig skogsbrandförsäkring bleve av berörda anledningar säkerligen en så dålig affär, att den ej kunde arbeta utan monopolrätt, d. v. s. en socialisering av den nuvarande skogsbrandförsäkringsrörelsen.

Vad slutligen beträffar ett försäkringstvång får förbundet uttala, att ett dylikt ter sig synnerligen osympatiskt för skogsägarna. Tidigare i denna skrivelse har jämväl visats, att de besparingar i ackvisitionskostnader, som ett dylikt tvång skulle föranleda, säkerligen skulle förloras genom de väsentligt höjda administrationskostnader, som bleve en följd av nödvändigheten att utöva kontroll över alla förändringar i äganderätts- och arealförhållanden m. m.

Under åberopande av vad ovan anförts får förbundet i alla delar avstyrka motionärens förslag.

*Förebyggande
åtgärder.*

Såsom ytterligare ett motiv för anordnandet av en statlig skogsbrandförsäkringsorganisation anför motionären, att denna borde kunna handhava de förebyggande åtgärderna mot skogsbrand, ej blott organiserandet av bevakningstjänsten utan jämväl ordnandet av de förebyggande åtgärderna i övrigt. Sveriges skogsägareförbund anser i likhet med motionären, att de

förebyggande åtgärderna mot skogsbrand äro mycket betydelsefulla, men kan däremot icke dela hans mening, att sagda åtgärder skola organiseras och handhavas av brandförsäkringsväsendet. De förebyggande åtgärderna kräva en lokal förankring i orterna, som icke är behöflig och skulle bliva allt för dyrbar för försäkringsföretaget. Ej heller besitter detta eller har behov av att med sig förena någon kompetens på brandsläckningsområdet. Förbundet kan därför icke finna, att några som helst verkliga skäl finnas att koppla ihop bevaknings- och brandsläckningsorganisationen med försäkringsväsendet. Att förena båda dessa verksamhetsgrenar hos skogsvårdsstyrelserna finner förbundet särskilt förkastligt. I enlighet med vad här tidigare sagts, ligga dessa styrelser arbetsuppgifter på ett helt annat område, vilket är så betydelsefullt, att de helt böra ägna sig åt detta och ej splittra sin arbetskraft på ovidkommande uppgifter.

Förbundet får av denna anledning avstyrka jämväl förslaget om att de förebyggande åtgärderna mot skogsbrand uppdragas åt organen för skogsbrandförsäkringen.

Stockholm den 9 mars 1936.

Sveriges skogsägareförbund:

Axel von Sneidern.

Nils Schager.

Bil. F.

Till riksdagens andra kammares femte tillfälliga utskott.

Genom remiss den 14 februari 1936 har utskottet berett tillfälle för centralrådet för skogsvårdsstyrelsernas förbund att avgiva yttrande över en inom andra kammaren väckt motion, nr 507, angående bildande genom statens medverkan av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark.

Med anledning härav får centralrådet anföra följande.

Närmast med hänsyn till att staten, som motionären anför, genom sin allmänna skogsvårdande verksamhet har så väldiga kapital placerade i de enskilda skogarna skulle det, enligt motionärens mening, vara ett samhällsintresse av största betydelse, att varje skogsägare har sina skogar och skogsmarker försäkrade.

Motionären synes förmena, att därigenom icke blott den enskilde skogsägaren skulle skyddas mot risken av förluster genom skogsbrand, utan att på så sätt även det allmänna skulle bevaras från skogseldens skadeverksamheter.

Centralrådet kan icke finna detta motionärens betraktelsesätt riktigt. Skogens försäkring skyddar den nämligen ej mot brand, utan innebär endast att skogsägaren vid dylik eventualitet undslipper de därmed förenade ekonomiska konsekvenserna. Man kan därför icke påräkna, att en obligatorisk skogsbrandförsäkring skulle få en nedgång i skogseldskadorna till följd.

Såsom skäl för sitt förslag har motionären emellertid, förutom annat, även anført, att staten, på grund av skogsvårdslagens bestämmelser om rätt för skogsägare, som drabbats av skogsbrand, att under vissa villkor kunna påräkna skogsvårdsstyrelsens bistånd för den avbrända markens skogsodling,

skulle få vidkännas direkta kostnader av skogsbrand. Centralrådet kan upplysa därom, att skogsvårdsstyrelsernas hittillsvarande utgifter för dylikt ändamål äro till sin storlek helt betydelselösa. Detta ehuru, varom i detta sammanhang lämpligen torde böra erinras, utbetald ersättning av försäkringsbolag för brunnen, försäkrad skog jämlikt skogsvårdslagens bestämmelser icke skall tagas i betraktande vid bedömande av markägares reproduktionsplikt efter skogseld.

Centralrådet kan ej finna, att staten har väsentligen större intressen att bevaka när det gäller skogsbrandförsäkringen än när det är fråga om brandförsäkring av annan privategendom. Skogsbrandförsäkringen kan sålunda på intet sätt jämföras med den obligatoriska olycksfallsförsäkringen, vars tillkomst i huvudsak grundad på sociala skäl. Icke heller kan som motiv för en statlig skogsbrandförsäkring åberopas automobilförsäkringen, som avser att skydda tredje mans rätt.

Centralrådet måste därför ur rent principiella synpunkter anse, att skogsbrandförsäkringen är ett område, som lämpligen bör förbehållas den privata företagsverksamheten och sålunda icke bliva föremål för statlig reglering.

Trots detta skulle emellertid skäl kunna tänkas föreligga för statsingripande på området, därest enskild skogsbrandförsäkring ej bedreves, eller denna kunde anses vara i sådan grad misskött, att det uppenbarligen vore ett samhällsintresse att förhjälpa skogsägarna till ernående av förmånligare försäkringsvillkor. Med hänsyn härtill kan det vara anledning att i största korthet erinra om, hur denna fråga utvecklats i vårt land.

För ett tjugotal år sedan tilldrog sig frågan om anordnande av försäkring mot skada genom skogseld stort intresse inom landets skogliga kretsar. Man diskuterade olika sätt att lösa frågan, såsom obligatorisk försäkring genom statens förmedling eller försäkring på privat väg genom bildandet av ett skogsägarnas ömsesidiga försäkringsbolag. I dessa diskussioner framfördes starka betänkligheter emot den obligatoriska försäkringen. De förda förhandlingarna i frågan ledde ej till några omedelbara resultat. År 1918 upptogs emellertid frågan till behandling av svenska brandtarifföreningen, vilket hade till påföljd, att redan året därpå ett försäkringsaktiebolag började bedriva skogsbrandförsäkringsverksamhet. Efter ännu några år upptogs denna försäkringsrörelse av ytterligare tvenne bolag och för närvarande hava fyra av landets större försäkringsbolag särskilda avdelningar för denna verksamhet.

Centralrådet vill med i nedanstående sammanställning meddelade uppgifter, som lämnas i avrundade tal, belysa, hur utvecklingen på ifrågavarande område gestaltat sig sedan år 1924.

	År 1924	År 1929	År 1935
försäkrad areal i milj. hektar	0.6	3.1	6.8
försäkringsstock i milj. kr.	125	650	1,300
medelpremie i ‰	1.20	0.77	0.70

Det framgår sålunda, att under angivna period om 12 år försäkringsareal och försäkringsstock ökat i jämförelsevis snabb takt samtidigt som medelpremien sjunkit från 1.20 till 0.70 pro mille. Siffrorna tyda enligt centralrådets mening på en utveckling, som närmast förefaller sund och naturlig. Med större anslutning av försäkringstagare bliva givetvis förhållandena gynnsammare och möjligheter åvägabragta för en ytterligare sänkning av premierna. Med all sannolikhet kan man räkna med en utveckling i dylik riktning, då ifrågavarande försäkringsrörelse ännu bedrivits under jämförelsevis kort tid, och betydande expansionsmöjligheter sålunda alltfjämt finnas.

De resultat, som hittills vunnits av den ifrågavarande verksamheten på området, kan centralrådet sålunda icke finna otillfredsställande. Ett statsingripande, som för ett tjugotal år sedan kunde ha varit till nytta, synes därför enligt centralrådets mening numera ej påkallat.

Av motionen framgår ej klart, huruvida motionären tänkt sig, att statens medverkan skulle ske i syfte att bilda en ny försäkringsorganisation med frivillig anslutning eller ett institut för obligatorisk försäkring med monopolrätt och försäkringstvång.

Beträffande det förra alternativet vill centralrådet framhålla, att en dylik organisation knappast torde ha utsikt att kunna konkurrera med de redan på området arbetande företagen. Den areal, som dessa redan försäkrat, 6.8 milj. har, motsvarar nämligen icke mindre än c:a 40 % av enskildes skogar. Denna försäkringsstock torde kunna förutsättas inrymma de skogar, som av skilda anledningar erbjudit de minsta svårigheterna att få försäkrade. De minsta skogarna, som äro jämförelsevis dyrbara att försäkra, samt de större skogskomplexen, där vederbörande ägare föredraga att stå självrisk, torde sålunda icke ingå i försäkringsstocken. Ackvisionsarbetet för ett nytt företag måste därför bliva besvärligt och knappast möjliggöra en premiesänkning.

Vad angår det andra alternativet — ett statligt försäkringsinstitut med monopolrätt och försäkringstvång — torde även detta, bortsett från frågan om hur övertagandet av de privata företagens rörelse skall ske och hur ersättningen härför skall utgå, möta stora svårigheter att i praktiken genomföra. Lika avgifter per har skogsmark kan nämligen icke utgå, med hänsyn till skiljaktigheterna i brandrisk för skogar med olika belägenhet och sammanställning. För företagets skötsel skulle därför säkerligen behöva krävas en så omfattande administrationsapparat, att en premiesänkning förmodligen ej skulle kunna påräknas.

Centralrådet vill i detta sammanhang ytterligare endast framhålla, att en försäkring av all enskild skog knappast är eftersträvansvärd. I många fall kan nämligen skogen vara så belägen i förhållande till kommunikationsleder, vattendrag eller dyl., att brandrisken är minimal; eller ock kan den i huvudsak bestå av lövskog eller moget virke, då förhållandet blir enahanda. Med hänsyn härtill kan måhända antagas, att den optimala försäkringsarealen ligger vid cirka 70 procent av den totala, vilket skulle innebära, att utöver försäkrade 6.8 milj. har skulle behöva ytterligare försäkras 3.5 milj. har. Under de senaste sex åren har den försäkrade arealen ökat med 3.7 milj. har. Om icke utvecklingen på området under kommande år alltför mycket retarderas, skulle alltså en dylik optimal försäkringsareal kunna uppnås inom jämförelsevis kort tid.

Om, som av det anförda framgår, centralrådet sålunda icke kan finna påkallat, att staten ingriper för reglering av skogsbrandförsäkringsrörelsen, lyser centralrådet å andra sidan den uppfattningen, att staten bör medverka till vidtagande av åtgärder för förekommande och bekämpande av skogseld. Med dylika åtgärder, däremot icke genom försäkringar, kunna skogseldarnas omfattning begränsas, vilket är ett samhällsintresse.

I den proposition angående revision av 1914 års lag om skogseld, som torde komma att föreläggas årets riksdag, läser vissa åtgärder för en effektivisering av det allmännas insatser på ifrågavarande område komma att föreslås. Om Kungl. Maj:ts förslag vinner riksdagens bifall, torde sålunda mera tillfredsställande förhållanden med avseende på skyddet mot skogseld komma att åvägabringas.

Vad därefter angår motionärens uttalanden rörande lämpligheten av att till en statsreglerad försäkringsinstitution även hänföra uppgifter av brand-

skyddscharaktär, vill centralrådet för sin del uttala, att en dylik kombination näppeligen kan vara ändamålsenlig. För motivering av centralrådets uppfattning härutinnan torde vara tillfyllest att endast hänvisa till arbetsuppgifternas olika art och beskaffenhet.

Slutligen vill centralrådet endast framhålla, att det synes centralrådet mindre lämpligt, om skogsvårdsstyrelsernas befattningshavare, på sätt av motionären skisserats, skulle komma att engageras i en skogsbrandförsäkringsorganisation. Enligt centralrådets mening är en viktig förutsättning för ett gott samarbete med skogsägarna, att skogsvårdsstyrelserna och deras personal så långt möjligt befrias från sådana uppgifter, som avse reglering av skogsägarnas ekonomiska angelägenheter. För övrigt äro skogsvårdsstyrelserna redan så belastade med betydelsefulla arbetsuppgifter, att de för ett riktigt handläggande av dessa böra få häråt ägna sina krafter. Ur denna synpunkt vill centralrådet gärna verka för, att den premieanskaffning för skogsförsäkringsbolagen genom vissa skogsvårdsstyrelserns tjänstemän, vilken av motionären påtalats, måtte upphöra.

Under åberopande av vad sålunda anförts får centralrådet för sin del avstyrka bifall till den ifrågavarande motionen.

I detta ärendes avgörande hava, förutom undertecknad, deltagit greve Bielke, jägmästaren Alexanderson, landskamreraren Andersson, direktören, Ekman, friherre Silfverschiöld, hovrättsrådet Sjöfors och greve Trolle-Wachtmeister, varjämte närvarit länsjägmästarna Fries och Kallin.

Stockholm den 6 mars 1936.

Å centralrådets för skogsvårdsstyrelsernas förbund vägnar:

G. Sederholm.

Erik Lundh.

Bil. G.

Till riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott.

Då riksdagens andra kammarens femte tillfälliga utskott berett oss tillfälle att avgiva yttrande över en inom andra kammaren väckt motion, nr 507, angående bildande genom statens medverkan av en försäkringsorganisation till skydd mot brandskada å skog och skogsmark, anse vi oss böra anföra följande.

Utän all tvekan har skogsbrandförsäkringen en stor uppgift att fylla. Erfarenheten har visat — såsom motionären också framhåller — att en omfattande skogsbrand kan få de mest katastrofala ekonomiska och sociala verkningar, varför det måste anses angeläget, att de enskilda skogsägarna i största möjliga utsträckning begagna sig av skogsbrandförsäkring.

För närvarande kan dylik försäkring erhållas genom fyra privata försäkringsbolag, men motionären synes anse att de förmåner och villkor, som dessa bolag kunna bjuda, icke äro fullt tillfredsställande. Han tänker sig därför organiserandet av ett statlig skogsbrandförsäkringsföretag, vilket utöver själva försäkringsuppgiften även skulle handhava en ordnad bevakningstjänst på skogarna m. m. Vi ha ingen möjlighet att bedöma i vad mån de privata bolagens premier skulle kunna anses vara för högt beräknade, men med den kännedom man har rörande statliga företag, torde man ha anledning förutsätta, att ett statligt skogsbrandförsäkringsföretag knappast kan göra sin organisation billigare än ett privat företag med dess smidigare

och mera anpassningsbara organisation. Det förefaller därför ytterst tvivelaktigt att ett statligt försäkringsföretag skulle kunna erbjuda billigare villkor än vad de enskilda, med varandra konkurrerande företagen kunna. Har motionären förutsatt att de enskilda företagen skola få fortsätta sin verksamhet vid sidan av det statliga, bör det senare givas en med de enskilda företagen likvärdig, affärsmässig organisation, därest det överhuvudtaget skall ha någon uppgift att fylla. Skulle däremot motionären förmena, att de enskilda företagen böra upphöra med sin verksamhet och att all skogsbrandförsäkringsverksamhet skall koncentreras till ett enda av staten ägt företag, måste konsekvensen härav bliva genomförandet av obligatorisk skogsbrandförsäkring. Av allt att döma har en sådan tanke föresvävat motionären. På denna punkt vilja vi emellertid anmäla mycket starka betänkligheter. Vi känna oss icke övertygade om att de skogsägande jordbrukarna skulle vilja underkasta sig ett sådant tvång som en obligatorisk skogsbrandförsäkring skulle innebära, i all synnerhet som premiesättningen icke skulle komma att påverkas av konkurrens och ej heller kunna kontrolleras av försäkringstagarna själva. Ur flera synpunkter är den obligatoriska försäkringsformen icke önskvärd. Utom det att risk föreligger, att den blir onödigt dyr, bör icke den enskilde skogsägaren berövas sin frihet att själv avgöra, huruvida det från hans synpunkt kan vara angeläget och nödvändigt att taga en skogsbrandförsäkring eller inte. All skog och skogsmark torde icke behöva försäkras, men skulle man tvinga en enskild skogsägare att försäkra sådan skog och skogsmark, som enligt hans mening icke lämpa sig för försäkring, skulle detta innebära att man på honom överflyttade utgifter för risker och skador, i vilka han icke hade anledning att ikläda sig någon delaktighet.

Såsom ett skäl för en statlig skogsbrandförsäkring anför motionären vidare att »genom den allmänna skogsvården och de anslag som staten ger till dikningar och annan skogskultur äro betydande kapitaltillgångar investerade i de i enskild ägo varande växande kulturskogarna», och han menar att »staten har så väldiga kapital placerade i de enskilda skogarna att det måste vara ett samhällsintresse av största betydelse att varje skogsägare har sina skogar och skogsmarker försäkrade». Enligt vår bestämda mening gör sig motionären här skyldig till en överdrift. Det är visserligen riktigt att staten genom vissa anslag bidragit till förbättrad skogsvård, men man torde icke kunna tala om kapitalinvesteringar från statens sida, då staten vid beviljandet av dessa anslag icke uppställt några lånevillkor. De belopp, som staten bidragit med, kunna icke heller betecknas såsom »väldiga», då de icke uppgå till mera än någon procent av de enskilda skogarnas värde. Å andra sidan får man inte heller glömma de stora skattebelopp, som uttagas från skogarna såväl genom skogsaccisen som genom garantiskatten. Läger man dessa skattebelopp vid sidan av statens »kapitalinvesteringar», torde talet om staten såsom någon slags meddelägare i de enskilda skogarna framstå i all sin orimlighet. Det bör också ihågkommas, att en del av de medel, som staten anslagit till kulturåtgärder på de enskilda skogarna, anslagits med hänsyn till rådande arbetslöshet och förutsatt betydande utgifter även för de enskilda skogsägarna. I den mån som motionären syftar på statens kostnader för kulturåtgärder efter skogsbrand, anse vi oss böra påpeka, att dessa kostnader inskränka sig till mycket blygsamma belopp — under de sista tio åren endast några tiotal kronor pr län.

Så vitt vi kunna finna anser motionären vidare, att de förebyggande åtgärder, som nu det allmänna iklätt sig, när det gäller fara för skogsbrand, borde överflyttas på det tänkta försäkringsföretaget. Detta borde enligt hans mening bliva det naturliga organet för bevakningstjänsten på skogarna lik-

som för de förebyggande åtgärderna mot skogsbrand även i övrigt. Innebörden härav är givetvis att kostnaderna för denna verksamhet flyttas från det allmänna till de enskilda skogsägarna. En sådan anordning torde emellertid kunna diskuteras. De förebyggande åtgärderna äro liksom all annan brandbevakningstjänst i samhället i eminent grad en allmän angelägenhet, och det torde därför ur principiella synpunkter icke vara riktigt att bedöma skogsbrandbevakningen annorlunda än brandbevakningen i övrigt.

Några verkligt bärande skäl för en utredning i det syfte, motionären angivit, ha enligt vår mening icke förebragts. Ett statligt försäkringsinstitut av den karaktär, som i motionen avses, torde knappast från de enskilda skogsägarnas synpunkt vara eftersträfvansvärt. Ett statligt försäkringsföretag innebär alltid en betydande fara för byråkratisering — vi peka i det fallet på erfarenheterna av riksförsäkringsanstalten — och vi hysa för övrigt farhågor för att organisationen skulle med tiden bli alltför omfattande och dyrbar utan att därför kunna bjuda försäkringstagarna billigare villkor eller smidigare och snabbare regleringar än vad de privata företagen kunna. Det av motionären ifrågasatta samarbetet mellan det statliga försäkringsföretaget och skogsvårdsstyrelserna samt dessas tjänstemän förefaller oss därjämte lika vanskligt som det nuvarande samarbetet i vissa län mellan skogstjänstemännen och de privata bolagen, ett samarbete, som snarast bör avvecklas.

Med hänsyn till vad vi här anfört, vilja vi — med allt beaktande av motionärens goda syfte — avstyrka den begärda utredningen.

Stockholm den 6 mars 1936.

Riksförbundet Landsbygdens folk (R. L. F.).

C. G. Johansson.